
Blottet for beskjedenhet

VI INTERVJUER

INGRID M. HØIE

Email: ingrid,hoie@legeforeningen.no

Tidsskriftet

– Du blir itj kvitt mæ, nei! Mona Fenstad, medisinstudentenes nyslåtte hærfører sender et fandenivoldsk blikk over bordet. Hun levner ingen tvil om at hun er klar for mange møter i Legeforeningens regi. Og hun er sta og får det ofte som hun vil.

Når man er 19–20 år med ferskt studentbevis i lommen, kan nok de fleste tenke seg mer løsslupne aktiviteter enn studentpolitikk. Ikke Mona Fenstad. For henne er foreningsvirksomhet nærmest et behov på linje med fast og flytende føde. Og det skal være i en forening hvor beslutninger av en viss viktighet tas. Ikke slik å forstå at hun er en gørr møtenerd eller at hun brisker seg med å være blant “dei som har noko med det”, som lyrikeren Ingvar Moe så sylskarpt har formulert det.

– Jeg har alltid vært engasjert i det jeg driver med. Det føltes helt naturlig for meg å gå inn i styre og stell, bedyrer hun.

– I Norsk medisinstudentforening (Nmf) opplever jeg at man får gjort noe mer enn å prate. Et verv her gir reell mulighet for påvirkning, mener hun.

Solidaritet i turnustildeling

Medisinstudentenes nye leder, Mona Fenstad, setter ikke sitt lys under en skjeppe. Foto I.M. Høie

Mona Fenstad er en ekte “trondhjæmspi”. Etter avgangseksamen fra Adolf Øien videregående skole, brukte hun et halvt år på kjemi- og biologistudier og et halvt år som kombinert barnehagetante og ex.phil.student, før hun ble tatt opp ved Det medisinske fakultet i Trondheim for tre år siden. Hun har siden sittet i styret for medisinstudentforeningen, først som vanlig medlem, så nestleder og nå i førersetet. Og hun har vist at hun har evne og mot til å påvirke, noe som ikke minst ble klart da hun måtte møte i Legeforeningens

sentralstyre, da utredningen om turnustjenesten ble behandlet. Prosjektgruppen hadde foreslått adgangsbegrensning av tilbud om turnustjeneste. De som hadde studert medisin etter samordnet opptak ved studiet i Norge eller på oppkjøpte plasser i utlandet, skulle sikres adgang til turnustjeneste før andre grupper. Alle yrkesforeningene støttet forslaget. Unntatt studentene, som mente at adgangsbegrensning ikke måtte omfatte noen norske medisinstudenter.

– Den største trusselen mot turnustjenesten er at man ikke finner plass til alle, den bekymringen har både prosjektgruppen og Nmf. Men vi mener det er feil å løse situasjonen med å stenge noen ute. For oss handler det om å være solidarisk med alle norske som studerer medisin; en adgangsbegrensning ville ramme en firedel av vår medlemsmasse. Ved siden av det menneskelige aspektet, så er det heller ikke politisk vilje til å gå inn på den slags utestenging. Det er et uttalt politisk mål i Norge at man skal ha mange medisinstudenter og flere leger. Det ville være svært negativt for Legeforeningen å gå i bresjen for en adgangsbegrensning, mener Fenstad.

I 2004, det året Mona Fenstad etter planen vil være klar til turnustjeneste, antar man at 790 kandidater vil delta i loddtrekningen (1). Men hvis målbeskrivelsen for turnustjenesten skal oppnås, er det lite som tyder på at potensialet for å øke antall turnuslegeårsværk ved sykehus og i kommuner vil nå de samme tallhøyder. Dette gapet skaper uro i lege- og helsepolitiske kretser. Norsk medisinstudentforening har plassert turnustjenesten høyt på dagsorden. Mona Fenstad synes det er bra at Legeforeningen går inn i problematikken, men understreker at det er myndighetene som må ta ansvar for at det finnes nok turnusplasser og at kvaliteten er god nok.

– Så blir spørsmålet: Hva er godt nok? Det må være Legeforeningen som trekker opp linjene for hva som er god nok turnustjeneste. Men arbeidet for å sikre kvaliteten må pågå kontinuerlig. Det er mange turnusplasser som er dårlige per i dag. Legeforeningen må jobbe for at disse blir færrest mulig. Når det gjelder antall plasser, så er det blant annet et spørsmål om organisering. Potensialet blir ikke utnyttet godt nok. Det er for eksempel en inngrodd holdning i legekretser at man må jobbe 50 timer per uke for å være en god nok lege. Jeg utfordrer gjerne den holdningen, altså! For øvrig har vi et par år på oss før situasjonen blir kritisk, og det er delte meninger om hvor stort gapet mellom turnusplasser og turnusleger vil bli, hevder Fenstad.

Da nevnte sentralstyremøte ble hevet, hadde Nmf fått gjennomslag for sitt syn: Alle norske studenter skal tilbys turnusplass uavhengig av hvor de har studert.

Mona Fenstad er selvsagt glad for at studentenes argumenter ble hørt, men legger ikke skjul på at det skulle da bare mangle! Medisinstudentenes argumenter var gode og sentralstyret er et åpent forum, som seg hør og bør. Og hun er ikke den som føler seg underlegen i selskap med oppsamlet erfaring, kompetanse og moden alder. – Jeg er sjelden ydmyk, sier hun, med en litt forbauset mine. – Jeg har liten respekt for autoriteter. Det kan være både en styrke og en svakhet, men alt i alt er det en styrke, slår hun fast.

– Man merker fort om man har noe å fare med. Hvis man har fornuftige og gode argumenter, er det ingen grunn til at vi som er studentrepresentanter skal være ydmyke og beskjedne på egne vegne, for eksempel i slike fora som

sentralstyret. Hvis argumentene holder, så blir man hørt. Jeg er positivt overrasket over hvor mange samfunnsengasjerte folk jeg har truffet i Legeforeningen, sier hun.

Politisk aktiv

Selv har 23-åringen rukket å vise en større grad av samfunnsengasjement enn det mange gjør gjennom et helt liv. Hun utmerket seg tidlig som et menneske med teft for politiske saker og spill i Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) i hjembyen. Ikke ble hun født inn i arbeiderbevegelsen, og ingen trengte å lokke eller slepe henne til medlemstegning heller. Hun troppet opp på AUFs kontor på eget initiativ, 16 år gammel. Etter sigende en meget uvanlig måte

å komme inn i politisk arbeid på, en inntreden som hun i Sør-Trøndelag bare deler med kirke- og undervisningsminister Trond Giske, sies det.

Skuffelsen var stor da hennes vilje til innsats i første omgang kun resulterte i medlemskap. Hun måtte oppsøke AUF-kontoret igjen før det begynte å skje noe. Da skjedde det til gjengjeld mye. Snart var hun leder for et lokallag i byen, og da hun var 19 år ble hun styremedlem og internasjonal leder i Sør-Trøndelag AUF. Ifølge partifeller i Trondheim kunne hun ha gjort en strålende politisk karriere, hvis hun ville. Hun sies å ha den magefølelse som skal til for å overleve i politikken, hun har evne til å vektlegge riktig sak til rett tid, samtidig som hun har evne til å lytte og er åpen i startfasen. Det skal imidlertid mye til for å rikke henne når hun har funnet frem til en konklusjon. Men hun er for lite bevisst på egen politisk karriere til å kalles broiler, mener samme kilde.

– Man må jo engasjere seg, sier hun selv. – Å ha en ideologisk forankring er et godt verktøy i alle sammenhenger. Det er viktig at de som tar beslutninger har en verdiforankring. Jeg vil være en av dem som tar beslutninger, og jeg vil vite hva som foregår. Jeg kan ikke bare la andre bestemme hvordan ting skal være.

Kanskje var hun nærmere viktige beslutningstakere og maktens tinder som styremedlem i hjemfylkets AUF enn som leder av leger in spe. I så fall får det så være. Men studentforeningen er og bør være noe langt mer enn et elevråd, mener lederen.

– Nmf har selvsagt et snevrere nedslagsfelt enn AUF, men jeg synes nå at medisinstudenter bør engasjere seg over et bredt spekter og se seg selv i en større sammenheng. Jeg opplever at foreningen er en viktig aktør i forhold til de medisinske fakultetene og Legeforeningen så vel som til Sosial- og helsedepartementet og Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet. Studentforeningen har også en viktig funksjon i rekruttering av samfunnsengasjerte leger, sier hun og fortsetter: – Den dagen en fagforening slutter å være en politisk aktør som viser samfunnsansvar og bare roper på mer penger til egne medlemmer, mister man muligheten for innflytelse, tror Mona Fenstad.

Forskning for studenter

Det siste året har Mona Fenstad hatt permisjon fra studiene for å forske ved Institutt for kreftforskning og molekylærbiologi i Trondheim.

– Det er helt basalt. Vi vil finne ut mer om funksjonen til et DNA-reparasjonsenzym (UNG2). Det er spennende å gå helt inn i det aller, aller minste, men vi løser nok ikke kreftgåten, legger hun leende til.

Muligheten for å forske, skulle hun

ønske ble flere studenter til del. – Mange medisinstudenter er lystne på forskning, noe vi blant annet kan se av pågangen for å få sommerstipend, mener Fenstad.

– I andre land er forskning en naturlig del av studiene. Medisin er et akademisk fag, og det burde være en selvfølge at både studenter og leger fikk anledning til å drive med medisinsk forskning. Men i Norge er dette skandaløst dårlig prioritert av myndighetene, det kan vel alle være enige i, mener hun.

Det er et skritt i riktig retning at alle de medisinske fakultetene i Norge nå har utredet muligheten for å etablere en forskerlinje. Studentene på denne linjen vil få ett år lengre studium, men arbeidsbelastningen i løpet av studietiden skal til sammen tilsvare åtte år. Med andre ord må studentene forske i ferier og helger ved siden av studiet i tillegg til at man får en mer forskningsrettet studiemodell. Ønsket er at 10 % av medisinstudentene etter hvert skal utdannes ved en slik linje.

– Finansieringen av denne ordningen diskuteres. Det ser ut til å være enighet om at de to ekstra årene skal være fullstipendierte. Nmf vil gå inn for at størrelsen på stipendiet skal tilsvare doktorgradsstipend. Det er et mål for forskerlinjen at det arbeidet som blir gjort av studentene skal danne utgangspunkt for senere doktorgrad. Fakultetene har sett på ulike modeller for å tilpasse forskerlinjen til resten av undervisningen. Alle er enige om at opptak til denne linjen skal skje etter opptak til medisinstudiet. Det vil altså ikke bli noen “forskerkvote” ved opptak, forteller Mona Fenstad.

Til høsten tar hun fatt på studiene igjen, men hun forsker gjerne mer ved en senere anledning. Når og hvor og hva vet hun ikke. Det man i alle fall kan være viss på, er at hun vil fortsette med å være samfunnsengasjert og på plass der hvor beslutninger blir tatt, selv om hun egentlig har lovt seg selv ikke å ta på seg nye verv etter lederposisjonen i Norsk medisinstudentforening.

– Du blir itj kvitt mæ, nei! smiler hun fandenivoldsk og bredt.

Fakta

- – Mona Fenstad, født 13.3. 1977.
- – medisinstudent ved NTNU siden 1997
- – leder av Norsk medisinstudent-

- forening (Nmf)
- – Nmf ble opprettet 1.1. 1987 og har
- 3 127 medlemmer per juni 2000, hvorav 917 studerer i land utenfor Norge

LITTERATUR

1. Ebbing, M. Turnustjenestens fremtid – tallenes tale Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 1268–9.

Publisert: 20. august 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.